

«بزرگان و پسران»

آموختنی‌ها

۱. آشنایی با ارزش علم و آینده نگری در زندگی
۲. مهارت خوب شنیدن (تفاوت شنیدن و گوش کردن) بازرگان: تاجر
۳. کاربرد «هم، نیز» در جمله کسب = به دست آوردن
۴. آشنایی با کتاب کلیله و دمنه کسبام = ناساس
۵. درک مطلب و توجه به اجزای داستان آراس: زیبا کرد
۶. آشنایی با کتاب کلیله و دمنه سرهاله = دارایی

سندیره = نیلوفر - حواش

اندوختن = جمع کردن

حوادث = جمع حادثه

مقام = مرتبه

فروع: پرتو نور، رؤسای

مراقبت: محافظت

فضیلت: برتری

محافظة: مراقبت نه داری

کاهلی: تنبلی

کلمات متضاد

فراوان = اندک

دشمن = دوست

ثروتمند = بی دست

کلمات هم خانواده

حوادث، حادثه

مراقبت، مراقب

محافظت، حافظا - حفظا - حفاظ - محافظا

مقصد، مقصود

اسباب، سبب

اسباب آسایش = وسایل راحتی

بلوسیه = تداوس لینه

بهاش = بهانه

دین = مرتبه - هم تراز

خصلت: عادت، ویژگی

مودی: اذیت کشنده - آزار دهنده

تهیدست: مسکین، فقیر

هلاک: از بین بردن، نابودی

غفلت ورزیدن: بی توجهی کردن - کوتاهی کردن

تهیدست = ثروتمند

نهان = آشکار

اندک = زیاد - ابژه

فضیلت، عفت، حاصل - افضل

انسان‌ها اگر درست بیندیشند و در راه درست تلاش نمایند، به آنچه می‌خواهند می‌رسند. زیرا آن‌ها معمولاً برای رسیدن به زندگی راحت‌تر، مقام بزرگ و پاداش نیک آخرت تلاش می‌کنند که آن‌ها را از سه راه می‌توانند کسب کنند، به شرطی که گاهلی نکنند و آن سه چیز عبارت است از:

- اندوختن مال از راه پسندیده و تلاش برای مراقبت از آن.
- بخشش به دیگران
- محافظت از خود در برابر بلاها

بخوان و بدان

تفاوت «شنیدن» و «گوش دادن»

برنا: برنا حواست کجاست؟ با تو هستم!!

ای بابا!! برنا. برنا ...

برنا: بله ... بله اچی گفتی؟ برنا: چند دفعه صدات کردم. متوجه نشدی!! چرا؟

برنا: چون داشتم به آواز زیبای قمری گوش می‌دادم.

☆ وقتی با آگله‌ی و خواست خود به صدایی دقت کنید و از آن لذت ببرید یا چیزی بیاموزید، یعنی «گوش» داده‌اید. ولی اگر فقط

صدایی را بشنوید و بی‌توجه از آن بگذرید یعنی «شنیده‌اید».

مثال: گوش دادنی: اخبار، تدریس معلم، صدای پرندگان

شنیدنی: بوق ماشین، صدای بچه‌ها در زنگ تفریح

کاربرد «هم، نیز» در جمله

☆ کلمات «هم، و نیز» هر دو برای ربط دادن دو جمله با توجه به معنی، به کار برده می‌شوند.

به جملات زیر دقت کن:

پدر و مادر به آینده‌ی فرزندان‌شان می‌اندیشند. فرزندان هم در کنار آن‌ها فضای پر مهرتری دارند.

درنا به موزه رفته بود. برنا نیز او را همراهی می‌کرد.

کلمه‌های «هم و نیز» در جملات بالا کلمات و جملات را به هم ربط داده‌اند.

با وجود کلمه‌های ربط، معانی جملات هم با یکدیگر ارتباط پیدا می‌کنند.

اجزای داستان

★ برای درک بهتر مفهوم داستان، باید به موارد زیر توجه کنیم.

- ۱ عنوان / نام داستان
- ۲ شخصیت‌ها
- ۳ مکان و فضا
- ۴ زمان رخدادها
- ۵ پیام
- ۶ نام کتابی که داستان از آن نقل شده

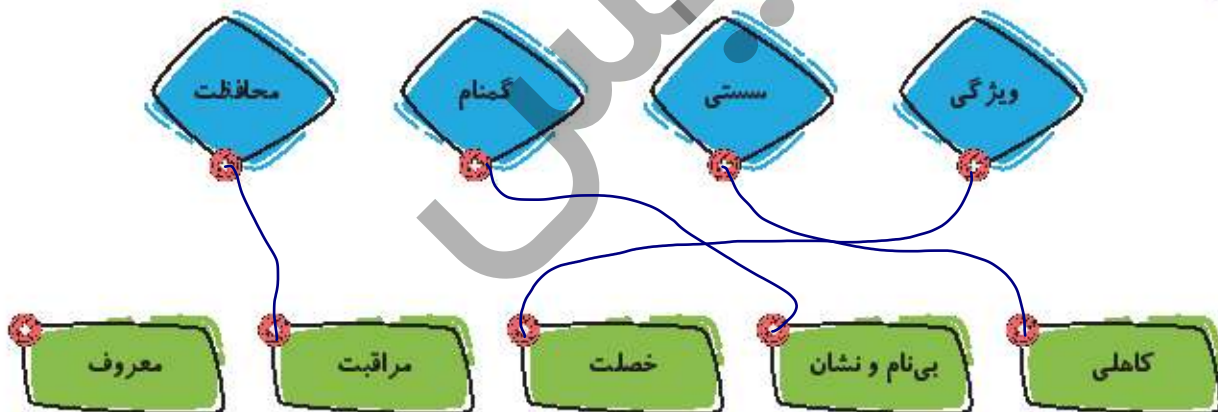
املا دان

یکی از راه‌های افزایش تمرکز و دقت، پیدا کردن کلمات با تعداد نقطه‌ها یا حروف مشخص شده است. می‌توانی کلماتی را که سه، چهار، شش حرف یا مثلاً چهار نقطه و ... دارند را پیدا کنی و بنویسی. تمرین‌هایی به این شکل به تقویت توجه و مهارت املاي شما کمک می‌کند. جدول زیر را با توجه به موارد خواسته شده کامل کن.

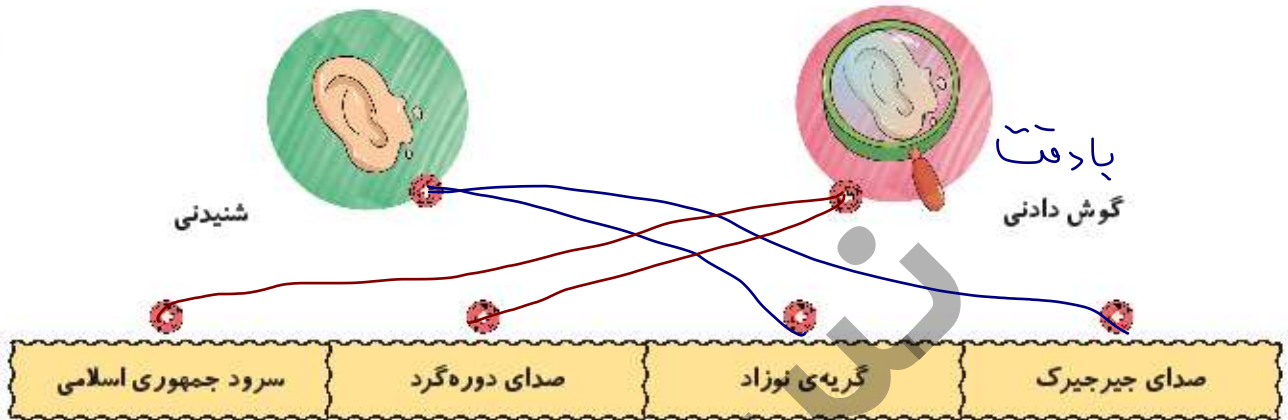
کلمات بدون نقطه	کلمات یک نقطه‌ای	کلمات سه نقطه‌ای	کلمات پنج حرفی	کلمات شش حرفی
آرام	بلا	بازرگان	گرسته	پره‌ری
مال	هنر	ردیف	صفت	روزگار
معلم	اندک	حوادث	بسیار	گرد خود
کاهلی	هوذی	فرزنا	آینده	پروردن

تمرین

۱ کلمات مترادف را به یکدیگر وصل کن. (یک کلمه اضافی است.)

۲ هر یک از صداهای شنیدنی و گوش دادنی را به تصاویر مناسب وصل کن.

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: گوش دادن با شنیدن فرق ندارد.

ب: موش حیوانی موزی است.

پ: انسان‌های مال اندوز، مثل چارپایان می‌مانند.

۴ با توجه به متن درس، در جاهای خالی کلمات مناسب بنویس.

الف: هر کس در این چند **حسنت**، کاهلی بورزد به مقصد نرسد.

ب: بکوشید به کسب **حیثیت** و **عزت**...

پ: به مقدار فهم و دانش خود، بکوشید خویش را به **نیست**... بشناسانید.

ت: در کتاب **طلیحه و دهمه**... داستان‌ها از زبان حیوانات بیان شده‌اند.

۵ در جای خالی کلمه‌ی ربط مناسب را انتخاب کن و بنویس.

«علیرضا در کنار پدر بزرگ نشسته بود، مریم **هم** (با) روی پله نشسته بود و به صحبت آن‌ها گوش می‌داد.»

بازرگان گفت: «باید از اموال خودمان در مقابل بلاها محافظت می‌کردیم، پسرانش **نیست**... (که) نیز حرف او را تأیید کردند.»

۶ مانند نمونه عمل کن.

او دختری بی‌هنر است.

ببین کتابی شک جز بهترین دختران است.

استان اولیه از امکانات بی بهره بودند.

من کاشی بی حوصله‌ی سوختم.

۷ جمع یا مفرد هر کلمه را در جدول بنویس.

سخنان	صاحب	فضیلت	نصایح	حوادث	
	صاحبان	فضیلتی			جمع
سخن			نصیحت	حادثة	مفرد

۸ کلمه‌های زیر را مرتب کن و با استفاده از آن‌ها جمله بنویس.

الف: نهان است - هنگامی - نکند - تلاش - هیچ کس - دانه - پرده‌ی - در - خاک - که - پروردن - آن - در

هنگامی که دانه در پرده‌ی خاک نهان است هیچ کس در پروردن آن تلاش نکند.

ب: آوری - به دست - تهی دست - غفلت - اگر - و - در - مالی - نگاه‌داری - ورزی - آن - شوی - زود

اگر مالی به دست آوری و در نگاه‌داری آن غفلت ورزی زود به دست شوی.

۹ جمله‌های زیر را به زبان ساده بنویس و معنی کن.

الف: هر کس از کار و تلاش روی بگرداند، اسباب آسایش زندگی را نمی‌تواند فراهم آورد.

هر کس تلاش نکند وسیله‌ی راحتی زندگی را نمی‌تواند به دست آورد.

ب: هر که در اندوختن مال دنیا فقط برای خود تلاش کند، در رفیق چارپایان است.

هر کس فقط برای خود مال جمع کند حیوانات است.

۱۰ یک قصه‌ی قدیمی را بخوان و یا از خانواده بخواه برایت بازگو کنند. سپس جدول زیر را بر اساس آن کامل کن.

عنوان / نام داستان:	
شخصیت:	
مکان یا فضای داستان:	به عهده دانش آموز
زمان رخدادهاى داستان:	
پیام داستان:	
نام شخص یا کتلی که داستان از آن نقل شده:	

۱۱ با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: بیش‌تر از آنچه حرف می‌زنیم، باید گوش بدهیم، زیرا

(۲) یک زبان داریم و دو گوش.

(۱) زبان سرخ، سر سبز می‌دهد بر باد.

(۴) باید حرف حق را شنید.

(۳) زبان فرو بستن.

پ: ضرب المثل «آب در هاون کوبیدن» مربوط به کدام گزینه است؟ هر دو غلط است

(۱) دلیل آوردن برای کاری که انجام شده است. (۲) دادن هدیه و پس نگرفتن جای آن

(۳) تلاش نکردن برای گرفتن نمره‌ی خوب در امتحان (۴) امتحان کردن شمشیر بر سنگ

پ: انسان گمنام چگونه در بین مردم شناخته می‌شود؟

(۱) به سبب ثروت زیادش (۲) به دلیل کار و تلاش برای ثروتمند شدن

(۳) به دلیل بخشیدن مالش به دیگران (۴) به سبب عقل و هنرش

ت: برای رسیدن به مقام بزرگ کدام ویژگی را باید به کار گرفت؟

(۱) محافظت از خود در برابر بلاها (۲) بخشش به دیگران

(۳) اندوختن مال از راه پسندیده (۴) تلاش برای برتری نسبت به دیگران

خوانش و پردازش

۱۲ متن زیر را بخوان و به سؤالات پاسخ بده.

مادر بزرگ همیشه نوه‌هایش را نصیحت می‌کرد و می‌گفت: «کودکانم، بشنوید و به کار گیرید بدانید که همی مردم از انسان‌های با ادب و مهربان خوششان می‌آید و خدای بزرگ هم از آن‌ها راضی است! پس شما هم سعی کنید با مهربانی و ادب در دل همه جا داشته باشید و خدا را از خودتان راضی نگه دارید.»

الف: از نظر مادر بزرگ چه کسانی نزد مردم و خدا عزیز هستند؟

کسانی که مهربان و با ادب هستند.

ب: شما دارای کدام یک از ویژگی‌های یک انسان خوب هستید؟

مهربان - با ادب

پ: نام سه تن از افراد خوبی که در اطراف شما هستند، بنویس.

برعمرد دانش آموز

ت: به نظر شما با انجام چه کارهایی می‌توانیم خدا را از خودمان راضی نگه داریم؟

با دانش و فنای اخلاقی

ث: مترادف کلمه‌ی «بند» و مخالف کلمه‌ی «ناراضی» را از متن پیدا کن و با آن‌ها یک جمله بنویس.

نصیحت راضی

«دوستم از نصیحت من راضی است»

کلیله و دمنه

کتابی است از اصل هندی که در دوران ساسانی به فارسی ترجمه شد.

کلیله و دمنه کتابی پندآمیز است که در آن حکایت‌های

گوناگون (بیشتر از زبان حیوانات) نقل شده است. نام کتاب از نام دو شغال با نام‌های کلیله و دمنه گرفته شده است که بخش بزرگی از کتاب اختصاص به داستان این دو شغال دارد. آنچه امروز در دست ماست، آخرین ترجمه‌ی کتاب به زبان فارسی است که توسط (نصرت‌الله منشی) انجام شده است.

کلیله و دمنه، کتابی است که در آن حیوانات، شخصیت اصلی داستان هستند و هر داستان هم پند و نصیحت دارد و هم خواننده را به یک نتیجه اخلاقی می‌رساند. این کتاب در قدیم نیز طرفداران بسیاری داشته است. اکنون هم در بین دوستداران ادبیات، جایگاه خاصی دارد.

بخوان و پیشانی کن

خودارزیابی

نیاز به تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

- در نوشتن املاي کلمات توانا شده‌ام.
- با پسوند (گر) و (گار) آشنا شده‌ام.
- با ترکیب‌ها می‌توانم جمله‌های زیبا بسازم.
- کاربرد حروف ربط (هم، نیز) را در جمله را می‌دانم.
- مفهوم جملات را به نثر ساده می‌نویسم.
- به آسانی می‌توانم (زمان، مکان) را در جمله بیان کنم.

